

PEDAGOGNING MASOFAVIY TA'LIM SHAROITIDAGI FAOLIYATI XUSUSIYATLARI

Aytqulova Guljavhar Shekerbayevna

O'zbek tili va adabiyoti kafedrası o'qituvchisi

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

Email: guljavxaraitkulova@gmail.com

Choriyeva O'razgul Jo'ra qizi

"Iqtisodiyot" masofaviy ta'lim yo'nalishi talabasi

iqtisodiyot, o'rmon xo'jaligi va veterinariya fakulteti

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20623575>

Annotatsiya. Mazkur maqolada masofaviy ta'lim sharoitida pedagog faoliyatining o'ziga xos jihatlari tahlil qilinadi. Unda o'qituvchining raqamli kompetentligini rivojlantirish, ta'lim oluvchilar bilan samarali muloqotni tashkil etish, o'quv materiallarini onlayn formatga moslashtirish hamda masofaviy ta'lim jarayonida psixologik va metodik qo'llab-quvvatlash masalalari yoritilgan. Shuningdek, masofaviy ta'limning afzalliklari va mavjud muammolari ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, pedagogik faoliyat, raqamli kompetentlik, onlayn ta'lim, interaktiv texnologiyalar, pedagogik muloqot, ta'lim sifati.

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi hamda ta'lim tizimining transformatsiyalashuvi natijasida masofaviy ta'lim zamonaviy ta'limning muhim shakllaridan biriga aylandi. Ayniqsa, 2020–2021-yillarda COVID-19 pandemiyasi ushbu jarayonni sezilarli darajada jadallashtirdi. Mazkur davrda masofaviy ta'lim texnologiyalari keng joriy etilib, ta'lim jarayonining raqamli muhitga o'tishi ta'minlandi. Natijada an'anaviy ta'lim shakllari qayta ko'rib chiqildi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan yangi pedagogik yondashuvlar shakllandi. Hozirgi kunda esa pandemiya davrida to'plangan tajriba masofaviy va aralash ta'lim modellarini takomillashtirish hamda ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri bo'lib xizmat qilmoqda.

Masofaviy ta'lim samaradorligi ko'p jihatdan pedagogning raqamli kompetentligiga bog'liq. Zamonaviy o'qituvchi videokonferensiya platformalari, elektron ta'lim tizimlari, interaktiv o'quv resurslari va bilimlarni baholash vositalaridan samarali foydalana olishi zarur. Zoom, Google Meet, Microsoft Teams kabi platformalar bilan ishlash ko'nikmalarining shakllanishi masofaviy ta'lim jarayonini sifatli tashkil etishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Pedagog faoliyatining yana bir muhim yo'nalishi ta'lim oluvchilar bilan uzluksiz aloqa va samarali teskari bog'lanishni ta'minlashdir. Masofaviy formatda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi bevosita muloqot cheklanganligi sababli, elektron kommunikatsiya vositalari orqali muntazam fikr almashish, maslahatlar berish va o'quv natijalarini monitoring qilish alohida ahamiyat kasb etadi. Bu esa o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasini o'z vaqtida aniqlash va zarur pedagogik tuzatishlar kiritish imkonini yaratadi.

Masofaviy ta'lim sharoitida o'quv materiallarini moslashtirish ham muhim vazifalardan biridir. An'anaviy dars ishlanmalari va metodik materiallar interaktiv taqdimotlar, videodarslar, virtual laboratoriyalar hamda multimediya resurslari ko'rinishida qayta ishlab chiqilishi lozim. Bunday yondashuv ta'lim oluvchilarning o'quv faoliyatiga qiziqishini oshirish va bilimlarni samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi.

Masofaviy ta’lim pedagogdan nafaqat texnologik bilimlarni, balki yuqori darajadagi tashkiliy va kommunikativ ko’nikmalarni ham talab qiladi. O’qituvchi ta’lim oluvchilarning mustaqil ishlash faoliyatini yo’naltirishi, ularni o’z vaqtini to’g’ri rejalashtirishga o’rgatishi hamda psixologik qo’llab-quvvatlashi zarur. Ayniqsa, ijtimoiy izolyatsiya sharoitida talabalarni motivatsiyalash va ularning emotsional holatini nazorat qilish masofaviy ta’limning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Shu bilan birga, masofaviy ta’lim bir qator muammolarni ham yuzaga keltiradi. Internet aloqasidagi uzilishlar, texnik nosozliklar, dasturiy ta’minotdagi kamchiliklar hamda jonli muloqotning yetishmasligi o’quv jarayonining samaradorligiga salbiy ta’sir ko’rsatishi mumkin. Bundan tashqari, bilimlarni obyektiv baholash va ta’lim oluvchilarning individual rivojlanishini monitoring qilish masalalari ham dolzarb bo’lib qolmoqda.

Xulosa qilib aytganda, masofaviy ta’lim zamonaviy ta’lim tizimining muhim va istiqbolli shakllaridan biri hisoblanadi. Uning samaradorligi pedagoglarning raqamli savodxonligi, innovatsion metodlarni qo’llash qobiliyati va ta’lim oluvchilar bilan samarali hamkorlikni tashkil etish darajasiga bog’liq. Raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayoniga oqilona integratsiya qilish ta’lim sifatini oshirish, pedagog va talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratish hamda zamonaviy mehnat bozori talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Andreev A.A. Oliy maktab pedagogikasi. Amaliy pedagogika: o’quv qo’llanma. – Moskva: MESI, 2020. – 320 b.
2. Soldatkin V.I. (tahr.). Internet tarmog’ida ta’lim: o’quv qo’llanma. – Moskva: Oliy maktab, 2020. – 311 b.
3. Zenkina S.V., Sharonova O.V. Formi, sredstva i texnologii interaktivnogo uchebnogo vzaimodeystviya v usloviyax distansionnogo obucheniya // Informatika i obrazovaniye. – 2022. – No 4. – B. 17–19.
4. Xutorskoy A.V., Xutorskoy L.N., Korol A.D. Savol masofaviy muloqotning asosi sifatida // Ta’limni axborotlashtirish. – 2022. – No 3. – B. 13–27.
5. Polat Ye.S. Masofaviy ta’lim nazariyasi va amaliyoti: oliy o’quv yurtlari uchun o’quv qo’llanma. – Moskva: Akademiya, 2021. – 416 b.
6. Tixomirova Ye.I. Zamonaviy OTMda raqamli ta’lim texnologiyalari. – Sankt-Peterburg: Piter, 2022. – 256 b.
7. Olenteva L.N. Oliy maktabda masofaviy ta’limni tashkil etishga zamonaviy yondashuvlar // Bugungi kunda oliy ta’lim. – 2020. – 8-son. – B. 42–47.
8. Tatarinov K.A., Shaydurova N.V. Raqamli ta’lim muhiti ta’lim sifatini oshirish omili sifatida // Rossiyada pedagogik ta’lim. – 2020. – 5-son. – B. 95–101.
9. UNESCO. COVIDdan keyingi dunyoda ta’lim: jamoatchilik harakati uchun to’qqizta g’oya. – Parij: UNESCO, 2020.
10. OECD. Maktab ta’limi holati: COVID pandemiyasiga bir yil. – Parij: OECD nashriyoti, 2021.